

Saara Puolitaival

PAAVO KORPIJAAKKO: MISSÄ ARMAHANI?

Kokemuksia uuden liedmusiikin harjoittelusta ja esittämisestä

PAAVO KORPIJAAKKO: MISSÄ ARMAHANI?

Kokemuksia uuden liedmusiikin harjoittelusta ja esittämisestä

Saara Puolitaival
Opinnäytetyö
Kevät 2019
Musiikin tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Musiikin tutkinto-ohjelma, Musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Saara Puolitaival

Opinnäytetyön nimi: Paavo Korpijaakko: Missä armahani? Kokemuksia uuden liedmusiikin harjoittelusta ja esittämisestä

Työn ohjaaja: Jouko Tötterström

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2019

Sivumäärä: 25 + 3

Tässä opinnäytetyössä raportoin kokemuksistani uuden liedmusiikin valmistamisesta ja esittämisestä. Tapausesimerkkinä käytän Paavo Korpijaakon sävellystä *Kantelettaren* runoon *Missä armahani?* Opinnäytetyö tuo esiin havaintoja teoksen harjoittamisesta ja sen esittämisestä kahdessa konsertissa.

Esittelen työssäni tiiviisti säveltäjä Paavo Korpijaakon, Kantelettaren kokoajan Elias Lönnrotin sekä itse sävellyksen. Lisäksi kirjoitan uuden liedmusiikin harjoittamisen kokemuksistani ja vertaan sitä perinteisen klassisen laulumusiikin harjoittamiseen omiin kokemuksiini ja lähdekirjallisuuteen nojaten. Lopussa raportoin konserteista ja teen yhteenvedon niistä.

Aihe valikoitui halustani perehtyä uuden liedmusiikin valmistamiseen ja esittämiseen. Opinnäytetyö on tarkoitettu hyödyksi ja opiksi muusikoille, erityisesti laulajille.

Opinnäytetyöni johtopäätös on, että uutta liedmusiikkia harjoitetaan pääosin samalla tavalla kuin perinteistä taidemusiikkia. Musiikkia harjoitettaessa oman lauluäänen syvällisestä tuntemuksesta on hyötyä, ja parhaimmassa tapauksessa omaa instrumenttiaan voi kehittää. Lisäksi uuden liedmusiikin harjoittaminen kehittää pitkäjänteistä työskentelytapaa. Se vaatii syvällisempää perehtymistä partituuriin ja enemmän aikaa teoksen valmistamiseen.

Asiasanat: laulumusiikki, lied, taidemusiikki, yksinlaulut, konsertit, nykymusiikki, esiintyminen, Korpijaakko, Paavo

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree programme in Music, Option of Music Pedagogue

Author: Saara Puolitaival

Title of thesis: Paavo Korpijaakko: *Missä armahani?* Experiences of Practising and Performing Contemporary Lied Music

Supervisor: Jouko Tötterström

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2019 Number of pages: 25 + 3

This thesis deals with my experiences in practicing and performing contemporary lied music. The lied *Missä armahani?* composed by Paavo Korpijaakko was used as an example. The poem is from the collection of Finnish folk poetry called *Kanteletar*. This thesis introduces the experiences of the practicing and performing of the lied in two concerts.

In this work the composer, Paavo Korpijaakko, Elias Lönnrot, who compiled *Kanteletar* and the composition itself were presented. In addition, the experience of practicing new lied music is discussed and compared it with practicing classical vocal music based on my personal experiences and source literature. At the end of the thesis the concerts are reported and recapitulated.

The topic of the thesis was selected from my desire to become familiar with the making and performing of contemporary music. The thesis is intended to be useful for musicians, especially singers.

The conclusion of this thesis is that contemporary lied music is practiced in the same way as traditional art music. When practicing music, the profound knowledge of one's own voice is useful, and at best, one's own instrument can be developed. Furthermore, practicing new lied music develops long-term working methods. It requires a deeper familiarization of the score and more time for practicing the work.

Keywords: vocal music, lied, art music, solo singing, concert, contemporary music, performing, Korpijaakko, Paavo

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TEOS	8
2.1	Säveltäjän esittely	8
2.2	Kantelettaren kokoajan esittely	8
2.3	Teoksen esittely	9
3	TEOKSEN VALMISTAMINEN ESITYSTÄ VARTEN	11
3.1	Uuden liedmusiikin harjoittamisen kokemuksia	11
3.2	Teoksen harjoittaminen	12
3.3	Yhteistyö pianistien kanssa	15
4	TEOKSEN ESITYKSISTÄ	17
4.1	Toukokuun esitys	17
4.2	Syyskuun esitys	18
4.3	Yhteenveto	19
5	POHDINTA	21
	LÄHTEET	23
	LIITTEET	20

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni tarkoitus on esitellä Paavo Korpijaakon teos *Missä armahani? Kantelettaren* tekstiin sekä raportoida teoksen harjoittelemisesta ja esittämisestä. Työssäni pohdin uuden liedmusiikin harjoittamista ja sen esittämistä yleisesti pääosin omasta näkökulmastani ja omiin kokemuksiini nojaten. Pohdinnan tueksi ja lisätietoa saadakseni käytän apuna Margit Tuokon opinnäytetyötä *“The Music of Judith Weir” Pohdintaa nykymusiikin harjoitteluprosesseista ja esittämisestä säveltäjä Judith Weirin vokaalituotannon valossa*. Hankkiakseni lisätietoa ja syventääkseni näkemystäni teoksesta haastattelin säveltäjä Paavo Korpijaakkoa. Esittämiseen liittyviin seikkoihin sain lisävaloa pianisti Tiina Hyvärin kanssa tekemästäni haastattelusta.

Yksi opinnäytetyöni päätelmä on, että uuden taidemusiikin teoksen valmistaminen vaatii jonkin verran enemmän työtä kuin perinteinen klassinen. Harjoitellessani teosta huomasin, että uudessa taidemusiikissa ei ole olemassa mitään perinteitä siitä, millä tavalla sitä tulisi esittää. Uuden liedmusiikin tekee erilaiseksi ekspressionismiin ja nykymusiikkiin viittaava sävelkieli ja polyrytmikka. Kirjoitan omista kokemuksistani lisää luvussa 3, jossa käytän lähteenä Nicholas Isherwoodin kirjaa *The Techniques of Singing*.

Opinnäytetyötä tehdessäni ja esityksiä jälkepäin analysoidessani olen huomannut, että *Missä armahani?* -lied on auttanut minua kasvamaan ammatillisesti. Oma ääneni on saanut uusia ulottuvuuksia, joita ovat äänen syveneminen ja kiinteytyminen. Lisäksi lavaolemukseni ja kyky luoda musiikillinen kertomus ovat parantuneet. Kerron tästä asiasta lisää luvussa 4.

Opinnäytetyöni on muodoltaan taiteellinen sisältäen teoreettisia osia. Taiteellisen osan eli teoksen esittämisen lisäksi opinnäytetyöni koostuu teoksen esittelystä ja valmistamisesta sekä esittämisen raportoinnista. Käytän tapausesimerkkeinä kahta konserttia, joissa esitän teoksen pianistien Tiina Hyvärin ja Outi Nissin kanssa. Konsertit olivat Oulun ammattikorkeakoulun konserttisalissa pidetty B-tutkintokonsertti 4.5.2018 ja Uuden Musiikin Lokakuun Kissoja korissa -konsertti, joka järjestettiin Oulun Tulindbergin salissa 30.9.2018.

Tutustuin teokseen sattumalta syksyllä 2017, kun etsin kappaleita suomalaisen musiikin liedkursille. Teos löytyi silloiselta opettajaltani Soile Isokoskelta, joka oli saanut kopion nuotista toimiesaan tuomarina Lappeenrannan laulukilpailuissa vuonna 2016. Kilpailussa liedin lauloi Suvi Väyrynen, joka oli tilannut teoksen Paavo Korpijaakolta.

Opinnäytetyöni aihe ja sisältö sai lopullisen muodon syksyllä 2018. Valitsin aiheen, koska uusi taidemusiikki on aina kiehtonut minua ja olen joka kerta sitä harjoitellessani saanut oppia valtavasti uutta. Lisäksi aihe oli hyvin ajankohtainen, koska olin juuri esittänyt teoksen useaan otteeseen. Halusin syventyä uuden laulumusiikin valmistamiseen ja valaista muillekin sitä, mitä uuden liedmusiikin harjoittelu ja esityksiin valmistautuminen ja niistä suoriutuminen voi olla. Toivon, että opinnäytetyöni myötä kiinnostus uuteen liedmusiikkiin kasvaisi ja että työ inspiroisi toisia muusikoita tarttumaan uuden taidemusiikin ja erityisesti Korpijaakon teoksiin.

2 TEOS

Tässä luvussa esittelen säveltäjä Paavo Korpijaakon, Kantelettaren kokoajan Elias Lönnrotin sekä itse sävellyksen *Missä armahani?*

2.1 Säveltäjän esittely

Paavo Korpijaakko on (s. 1977) suomalainen säveltäjä. Hän opiskeli sävellystä Tampereen ammattikorkeakoulussa Jouni Kaipaisen, Juhani Nuorvalan ja Hannu Pohjanoron oppilaana. (Säilynoja, 2014. Viitattu 15.10.2018) Lisäksi Korpijaakko on opiskellut klassista laulua ja harmonikan soittoa. Korpijaakko on toiminut säveltäjänä vuodesta 2005 lähtien ja työllistyy tällä hetkellä freelance-säveltäjänä sekä sävellyksen ja teorian opettajana Tampereen ammattikorkeakoulussa sekä Pirkanmaan musiikkiopistossa. (Korpijaakko, puhelinhaastattelu 12.11.2018.)

Säveltäjänä Korpijaakko kuvaa itseään neoklassistiseksi romantikoksi. Hän kertoo säveltävänsä nykymusiikkia Schönbergin jalanjäljissä, mutta ei säveltäjänä pyri lokeroimaan omaa tuotantoaan. Hän pyrkii käyttämään teokseen sopivaa estetiikkaa sävellystyössään. Yleensä hän kirjoittaa voakaalilinjan ensin ja sitten muun musiikillisen satsin. Korpijaakkoa miellyttävät säveltäjänä tietyt harmoniset elementit, joiden perusteella melodia muodostuu. (Sama.)

Paavo Korpijaakon tuotanto on pääasiassa modernia taidemusiikkia, johon kuuluu orkesteri- ja soolosoitinteoksia sekä kamarimusiikkia soittimille ja laulajille. Esimerkkeinä mainittakoon *Keihäitä*, teos orkesterille, baritonille ja kuorolle (2017), *Sonata nro 1 (Ultra)*, teos harmonikalle (2007), *Ku-ninkaiden laakso* sekakuorolle (2009) sekä *Uniavaruusalus* - teos sopraanolle ja kitaralle (2010). (Music Finland: Composers & repertoire, viitattu 22.11.2018.)

2.2 Kantelettaren kokoajan esittely

Elias Lönnrot (1802–1884) oli suomalainen runoilija ja tiedemies. Hän oli monipuolinen kulttuurivaikuttaja ja kansallisen kulttuurin eheyttäjä, joka kykeni arvovallallaan vaikuttamaan 1800-luvun kielellisiin ja poliittisiin kiistoihin (Majamaa 2002, 139). Lönnrot oli tarmokas ja työteliäs mies, joka tänä

päivänä tunnetaan kansalliseepoksen *Kalevalan* ja *Kantelettaren* luojana, suomen kirjakielen kehittäjänä, kielitieteilijänä, runoilijana, lääkärinä ja kasvien tutkijana. (Kuukka, Majamaa & Vepsä 2002.) Lönnrot tunnetaan myös tutkimus- ja runonkeruumatkoistaan Suomessa, Norjan lapissa, Venäjällä ja Virossa. Lisäksi Lönnrot vaikutti suomen kielen ja kansan asemaan kansallistoimittajana ja kansanvalistajana. (Vepsä 2002a, 22–23.) Lönnrot oli mukana perustamassa Suomalaisen kirjallisuuden seuraa, ja hänestä on julkaistu muun muassa postimerkki sekä nimikkoseteli. Häntä muistetaan suomen kielen päivänä 9. huhtikuuta. (Majamaa 2002, 140.)

Elias Lönnrot syntyi räätäli Fredrik Lönnrotin ja Ulrika Wahlbergin perheeseen neljänneksi pojaksi. Yhteensä lapsia oli kuusi. (Vepsä 2002b, 14.) Perhe eli niukkaa ja köyhää elämää torppareina Sammatissa, Valkjärven rannalla. Lönnrotin polku Turun katedraaliskoulun ja Hämeenlinnan apteekkarinopintojen kautta Turun akatemiaan ja lopulta Helsingin yliopistoon ei ollut helppo, mutta tarmokkaalla luonteellaan ja sisukkuudellaan ja osittain hyvän onnen ja rahakkaiden avustajien avulla se onnistui. Lönnrot osoitti jo opiskeluaikanaan poikkeuksellista tiedon janoa ja innokkuutta, joka päälysti Lönnrotin koko elämän polkua. Lönnrot avioitui Maria Piponiuksen kanssa, jonka kanssa he saivat viisi lasta. (Vepsä 2002c, 10-11.) Elämänsä aikana Lönnrot kohosi suurmieheksi tehden monia merkittäviä tekoja. Hän ei valinnut tehtäviään, vaan ne valitsivat hänet (Kuukka 2002, 98).

2.3 Teoksen esittely

Paavo Korpijaakon sävellys *Missä armahani?* on muodoltaan uutta liedmusiikkia. Lied on sävelletty laajan äänialan omaavalle sopraanolle, ambitus on kolme oktaavia (c1–c3). Sen teksti *Missä armahani?* on vuonna 1840 ilmestyneen *Kantelettaren* ensimmäisen kirjan 173. runo (Lönnrot, 2005). Teos on seitsemän sivun mittainen ja sen kokonaiskesto on noin viisi minuuttia (liite 1). Lied valmistui vuonna 2013 ja kantaesitettiin Suvi Väyrysen B-tutkintokonsertissa samana vuonna (Korpijaako, puhelinhaastattelu 12.11.2018).

Säveltäjä Paavo Korpijaako kertoo, että liedin teksti valikoitui Väyrysen ehdotuksista tekstin laullisuuden perusteella. Teksti puhutteli säveltäjää ja ”alkoi soida päässä”. Korpijaako kertoo, että säveltämiseen ryhtyessä tekstin valinta on todella tärkeää ja että säveltäjän tulisi ymmärtää teksti ja pystyä säveltämään se kokonaan. Jos tekstissä on yksikin kohta, jota säveltäjä ei ymmärrä, teksti voidaan hylätä. Sävellystyöhön alkaessa Korpijaako pyöritteli mielessään ideaa romanttisesta liedistä, jossa olisi modernistisia elementtejä, mutta joka kumartaisi traditiolle.

Korpijaakon mukaan teksti antoi hyvin kuvaa musiikillisesta ja tarinallisesta mielen maisemasta. Liedin alussa tahdit 1–4 on pianosoolo, jota “voisi vaikka kanteleella soittaa”. Kantele viittaa Korpijaakon mukaan sopivasti Kalevalaan. Tahdin 7 melisma eli korukuvio (liite 1) merkitsee jonkinlaista huhuilua ja etsintää. Se luo tunnetta siitä, että ihminen etsii sisältään kysymykseen vastausta, niin että ratkaisu on sisällä ihmisessä itsessään. Alun mystinen etsintä tuo mieleen myös jonkinlaisia paimenlaulun kaikuja (Korpijaakko, puhelinhaastattelu 12.11.2018).

Tekstin valinnan jälkeen Korpijaakko aloitti sävellystyön. Liedin sävelkieli ja rytmikka muodostuu tekstin perusteella tarjoten sisäistä dramaturgiaa ja rakennetta. Sävelkieli muodostuu romanttisesta ilmaisusta sisältäen schönbergiläistä ekspressionismia. Korpijaakko tarkentaa sävelkielen estetiikasta, että tavujen käsittely on suurilta osin syllabista, jotta teksti olisi luontevan mittaista ja ymmärrettävää. Lauluosuus elehtii aariamaisesti, vaikka onkin lied. Sävellinja perustuu perinteiseen klassiseen traditioon. Koska Korpijaakko on aikaisemmin opiskellut laulua, hän kokee, että hänen on helppo säveltää laulullista musiikkia.

Korpijaakon mukaan liedin merkittäviä kohtia ovat sen alku ja loppu, sekä muutama tahti keskeltä liedä. Alku ja loppu ovat utuisia (liite 1, tahdit 1–4) niissä luodaan mielikuva sadunomaisesta pastoraali-idyllistä. Iso vokaalinen nousu (liite 1, tahdit 27–29) on niin ikään suosikkikohta. Sen jälkeen tahdeissa 39–40 pysähtynyt tunnelma ja teksti luovat hienon kontrastin. Korpijaakko kertoo, että soinnut näissä tahdeissa olivat alun perin yksinkertaisemmat, mutta joita hän muutti kantaesityksen jälkeen monisävyisemmiksi. Kulminaatiopaikka Korpijaakon mielestä on se, kun tahdistista 41 loppuun palataan samaan etsimisen tilaan kuin alussa. (Korpijaakko, puhelinhaastattelu 12.11.2018.)

3 TEOKSEN VALMISTAMINEN ESITYSTÄ VARTEN

Tässä luvussa kerron uuden liedmusiikin valmistamisesta ja tuon esiin havaintojani siitä. Käytän tapausesimerkkinä harjoittelemaani teosta *Missä armahani?* Lisäksi kerron teoksen harjoitteluprosessista ja yhteistyöstä pianistien kanssa, jotka olivat Tiina Hyväri ja Outi Nissi.

Teoksen pääasiallinen harjoittelu tapahtui syksyn 2017 ja kevään 2018 aikana. Alkuperäinen harjoittelun tavoite oli esittää teos nykymusiikin liedkurssilla joulukuussa 2017, jonka jälkeen päätin ottaa liedin osaksi tutkintokonserttiani keväällä 2018. Samana keväänä osallistuimme Hyvärin kanssa teoksella pianisti Heikki Pellisen liedduo-kurssille, jolta saimme ilmaisuamme vahvistavia neuvoja musiikin tekemiseen.

3.1 Uuden liedmusiikin harjoittamisen kokemuksia

Olen aina pitänyt uuden liedmusiikin harjoittelusta, sillä silloin saan toden teolla perehtyä nuottiin ja musiikkiin. Poikkeukselliset sävelkuviot, melodialinjat ja rytmikka sekä laulajalta vaadittava ääniala tekevät musiikin valmistamisesta jännittävää. Usein opin teoksen ulkoa varhaisessa vaiheessa, koska musiikki vaatii niin syväluotaavaa harjoittelua.

1900- ja 2000- lukujen musiikki vaatii huomattavasti laajemmat taidot kuin perinteinen klassinen musiikki (Isherwood 2013, takakansi). Uuden laulumusiikin harjoittamisen kokemukseni perustuu liedeihin, jotka noudattavat pääosin melodista laululinjaa. Liedeissä ei ole juurikaan esiintynyt uudelle laulumusiikille tyypillisiä erikoisia laulutekniikoita, kuten esimerkiksi kuiskausta, huutoa, glissandoa tai mikrintervalleja. Kirjassaan *The Techniques of Singing* laulaja ja säveltäjä Nicholas Isherwood esittelee laajasti erilaisia laulutekniikoita. Isherwoodin mukaan 1900- ja 2000-lukujen laulumusiikkia kannattaa harjoittaa bel canto -laulutyylin pohjalta (Isherwood, 16). Bel canto on italiaa ja tarkoittaa ”kaunista laulua”. Pohjimmiltaan se tarkoittaa kauniin lauluäänien harjoittamista esteettisen lauluäänien aikaansaamiseksi. Yleisesti ajatellaan, että länsimaisessa taidemusiikissa ”kaunista laulua” on yhtenäinen vibrato korkeimmasta äänestä matalimpaan ja legatolinja on saumatonta (sama, 28). Laajimmassa merkityksessään bel canto tarkoittaa ooppera- ja konserttilaulajan koulutettua ääntä (Åman 2016, 2). Bel canto -tyylillä sävellettiin eritoten oopperoita 1800-luvulla (Isherwood 2013, 28).

Paavo Korpijaakon liedissä minua kiehtoo kalevalaisen tekstin ja nykymusiikin yhteensulautuminen. Teoksessa soi melodinen, paikoitellen jopa kansanmusiikinomainen laululinja, jota täydentää uuteen taidemusiikkiin viittaava, romanttiseen sävelmaailmaan pohjautuva pianosäestys. Artikkelissaan *Miltä kuulosti 1900-luku? Länsimaisen taidemusiikin kehityksen suuntaviivoja* säveltäjä Kalevi Aho kirjoittaa, että ”erityylishä musiikkeja voidaan soittaa päällekkäin tai perätysten, jolloin teoksista voi jäädä vaikutelma siitä, että niissä ovat läsnä samanaikaisesti useat erilaiset musiikilliset aikakaudet”. Lisäksi hän mainitsee, että kyseisen sävellystekniikan käyttäjiä kutsutaan usein postmodernisteiksi, mutta osuvampi nimitys olisi pluralismi, koska pyrkimyksenä on pitää mahdollisuudet auki kaikkiin suuntiin arvottamatta enää erityylijalajeja ja tekniikkoja keskenään (Aho 1999). Korpijaakon lied perustuu vahvasti klassisen musiikin traditioon ja harjoittelu onnistui perinteiseen klassiseen, toisin sanoen bel canto -laulutyyliin nojautuen. Teosta harjoitellessa minun tarvitsi vain keskittyä vahvistamaan ääntäni, koska olen opiskellut laulua useita vuosia ja ääneni on pitkälle kehittynyt.

Yleensä uuden laulumusiikin teoksen harjoitteluprosessi on pitkä, ja se teettää enemmän työtä kuin perinteisen musiikin valmistaminen. Näin siksi, että rytmikka on monimutkaisempaa ja harmoniat ovat erikoisempia. Ne saattavat poiketa huomattavasti perinteisestä klassisesta musiikista. Kokemukseni mukaan uudessa taidemusiikissa haastavinta on saada musiikki soimaan oikein. Pohdin usein, miten teen hajanaiselta vaikuttavasta nuottikuvasta musiikkia. Teokseen kannattaa perehtyä nuotti nuotilta, sillä havaintoni mukaan se auttaa hahmottamaan teoksen parhaiten. Uudessa musiikissa yksittäisellä nuotilla tai merkinnällä voi olla suuri merkitys.

Uudessa taidemusiikissa minua kiehtoo se, miten voin haastaa musiikillista ilmaisuani. Lisäksi on hienoa huomata, miten vaikealta näyttävän nuotin ja haastavalta kuulostavan musiikin saa sujuumaan ja ehkä kuulostamaan helpolta kuulijan mielestä. Uuden laulumusiikin harjoittaminen on kehittänyt ja vapauttanut minua laulajana sekä avartanut käsityksiäni klassisesta laulusta.

3.2 Teoksen harjoittaminen

Syksyllä 2017 tapailin nuottia pianon ääressä meluisassa luokassa, musiikki imaisi eikä häly häirinyt. Liedin ensitahdit saivat minut mukaansa ja vaikka teos vaikutti haastavalta, päätin ottaa haasteen vastaan. Nopeasti selatessa lied vaikutti mielenkiintoiselta ja sopivan monimutkaiselta,

sillä se sisälsi elementtejä, jollaisiin en ollut aiemmin törmännyt. Lied kuvaa hyvin vanhan ja uuden laulumusiikin yhteensulautumista, jossa kalevalaisesta runolaulua täydentää uuden taidemusiikin vivahteikas ja monialainen soitto.

Aloitin teoksen harjoittamisen tekstistä ja rytmistä. Taputin käsillä rytmiä ja lauloin yhtä aikaa. En pystynyt jatkamaan näin kovin pitkään, joten otin metronomin käyttöön. Kävin tällä tavalla läpi muutamaman tahdin, puoli sivua tai koko sivun kerrallaan ensin rytmissä sanoja lukien, sitten tutustuen säveleen ja lopulta yhdistäen nämä kaksi tapaa. Pian huomasin, että helpotan omaa tekemistäni lukemalla sanat omalla painollaan niin, että en venytä niitä sävelmän mukaan. Tällä tavalla sain oikean rytmin esiin. Tässä liedissä onkin todella hienosti määritelty rytmi sanan mukaan, eikä kyse ole niin haastavasta asiasta kuin ensin ajattelin. Harjoitellessa tulin siihen tulokseen, että ensin kannattaa tarkastella nuottikuvaa, sitten lukea tekstiä normaalisti, jonka jälkeen ujuttaa rytmikäs teksti sävelmään. Tämän menetelmän avulla huomasin, että kirjoitettu sana on yhtä kuin kirjoitettu rytmi.

Kun olin sisäistänyt rytmin, saatoin keskittyä teoksen tulkintaan. Tulkinta muotoutui aluksi rytmiiikan mukaan. Harjoittelin paljon pianistin kanssa, ja koitin laulaa ”rytmillisesti oikein”, mikä vaikeutti legatolinjan harjoittelua. Lisäksi varmistelin laulamistani turvautumalla pianosatsiin. Jossain vaiheessa minun piti uskaltaa päästää pianosäestyksestä irti ja luottaa omaan tekemiseen. Lauluteknillisesti minun piti sitoa sanoja niin, että legatolinja pysyisi ja laulun tulkinta vapautuisi rytmivaihdoksista huolimatta. Koen, että onnistuin siinä vasta syyskuun esityksessä, mistä päättelen, että moderni lied tarvitsee useamman esityskerran kypsyäkseen. Lisäksi lied avautuu laulajalle ja pianistille paremmin ja syvemmin, mitä useammin teoksen esittää.

Olen havainnut, että modernissa liedissä runolla on suuri merkitys teoksen harjoittamisen ja esittämisen kannalta. On tärkeää osata runo ja sanat läpikotaisin. Runo tukee laulun kokonaisuutta, jos liedissä on paljon hyppyjä eikä siinä ole kunnollista melodista linjaa.

Vaikka Korpijaakon teos on uutta musiikkia, laulajalta ei vaadita uudelle liedmusiikille tyypillisiä laulutekniikoita. Teos on sinällään läpilaulettava, mutta sisältää isoja hyppyjä, nopeita rytmejä ja kromaattista asteikkokulkua (liite 1). Teosta esittävällä laulajalla tulee olla varma kuva omasta äänestään ja tieto, mihin sillä kykenee ja bel canto -tyylin tuntemisesta on hyötyä. Liedin esitysvaiheessa en ollut varma laulajantaidoistani, mutta sain silti teoksesta monia asioita tehtyä. Yksi merkittävä asia on, että ääneni on päässyt kehittymään teoksen harjoittelun myötä, mistä olen todella

kiitollinen. Nicholas Isherwood mainitsee kirjassaan, että uudessa laulumusiikissa käytetään usein rintaääntä ja usein sen käytöstä on jopa mainittu nuottikuvassa (Isherwood 2013, 121). Korpijaakon liedin nuotillinen ulottuvuus pakotti minut kehittämään rintaääntäni ja löytämään vapaimman tavan laulaa matalat ja korkeat äänet. Lisäksi opettelini paikallistamaan ”äänen keskipisteen”, jotta sävelhypyt ja laajojen sävelkulkujen laulaminen helpottuisivat.

Olen huomannut, että yleensä harjoitettavasta teoksesta on olemassa muutama musiikillinen esimerkki, joita voi löytää esimerkiksi erilaisista suoratoistopalveluista tai CD:ltä. Aina ei ole hyvä kuunnella toisen laulajan versiota harjoiteltavasta teoksesta, varsinkaan harjoittelun alkuvaiheessa. Tässä tapauksessa minua kuitenkin auttoi suuresti, kun kuuntelin YLE Areenasta löytämäni Suvi Väyrysen version liedistä (YLE Areena 2016, viitattu 3.12.2018). Kuuntelin sen muutamaan otteeseen, jotta sain jonkinlaisen sointikuvan liedistä. Jossain vaiheessa harjoittelua kuuntelin Väyrysen version uudelleen ja tajusin, että teen muutamat asiat eri tavalla kuin hän. Hyvä niin, sillä näin olin luonut oman ajatuksen esitettävästä musiikista. Suosittelini myös Hyvärille, että voisi olla hyödyksi kuulla kokonaisuus tallenteelta etukäteen. Hän kertoi, että kappaleen kuunteleminen auttoi hahmottamaan teoksen paremmin (Hyväri, puhelinhaastattelu 26.10.2018).

Huippukohtia teoksessa oli mielestäni muun muassa tahdit 14–16 ja siitä eteenpäin, kun tempo muutos tulee tahdissa 16 (liite 1). Lisäksi sivulta 5 alkaen tahdista 29 *accelerando*, joka päättyy tahdin 40 *rallentandoon*. Piano aloittaa haikean melankolisen linjan ja jatkaa vetävästä duoli-leikistä trioli-iloon, jossa laulaja tulee pianon soitantaan mukaan sanoilla ”toisin torveni puhuisi, vaaran rinnat vastoaisi”. Kohta on mielestäni sellainen, joka ikään kuin pakottaa laulajan avautumaan ja syttymään. Kertomus on siinä kohden täynnä löytämisen riemua ja iloitseminen on helppoa.

Teoksessa hankalia rytmillisiä kohtia oli paljon. Tahdit 21–22 olivat haasteellisia ajoitukseltaan, kun pianossa on matalaa murinaa ja laulajan täytyy lähteä siihen mukaan luontevasti katkaisematta teoksen kulkua, mutta kiirehtimättä liikaa. Tahti 22 *allargando* oli tärkeää saada hyvin onnistumaan. Siinä sopraanolla on matala lähtö (c1), joka nousee hyvin pian toiselle viivastolle (g2). Siitä eteenpäin soittajalla ja laulajalla on melkoista ilottelua ja riemua, mutta silti pitää saada teos pysymään kasassa.

Haastavin kohta oli mielestäni tahdit 39–40 ”lehot leikkiä pitäisi, ahot ainoista iloa.” Siinä piano-STEMMA muuttuu staattiseksi ja tunnelma muuttuu kuin leikaten. Laulaja laskeutuu korkeasta rekisteristä matalaan, hyvin tunnelmalliseen ja latautuneeseen kohtaan. Tahdista 41 *sostenuto* laulun

kerronnallinen kuva ikään kuin lähtee takaisin päin, maisema kuvautuu laajemmalle. Laulaja, tai paimentyttö, miettii ja huhuilee taas itsekseen ”Miss’ asuvi armahani?” Lopputahdit ovat pianon kantelemaista soitantaa, ikään kuin hiipuvaa kerrontaa, joka päättää kertomuksen.

Lopullinen musiikillinen tulkinta hiottiin Hyvärin kanssa yhdessä loppuun. Harjoittaessamme teosta huomasimme, että musiikissa tärkeää on yhdessä tekeminen.

3.3 Yhteistyö pianistien kanssa

Kun aloitin harjoittelun yhdessä Tiina Hyvärin kanssa, soitimme aluksi kumpikin tahoillamme. Siirryimme yhteissoittoon melko pian. Harjoittelimme niin, että kumpikin istui oman flyygelin äärellä soittaen omaa stemmaa. Huomasimme, että yhteissoitto helpotti harjoittelua todella paljon. Soitimme tällä tavalla yhdessä muutaman kerran, ja pikkuhiljaa teos alkoi hahmottua ja saada muodon. Samalla teos kävi yhä tutummaksi, ja opimme teoksen pian ulkoa.

Yhteisharjoittelussa hankalaa oli se, että molempien piti seurata omaa stemmaa eikä voinut kuunnella niin hyvin toista. Aika kauan piti keskittyä siihen, että oma stemma meni yksin toisen stemman kanssa. Toisaalta tämä oli ratkaiseva tekijä teoksen harjoittelussa, koska sitä kautta opimme hahmottamaan teoksen nopeasti ja saimme selvää muodosta. Yhdessä harjoittelu innosti molempia ja muuan muassa virvoitti useita keskusteluja uudesta taidemusiikista ja musiikin esittämisestä ylipäätään. Liedissä on loppujen lopuksi kyse yhteissoitosta. ”Kummallakin on oma tarkoituksensa ja voi yllyttää toista musiikin tekemisessä.” (Hyväri, puhelinhaastattelu 26.10.2018). Teoksen harjoittelussa meitä yhdisti vahva halu tehdä musiikkia ja soittaa yhdessä.

Esitimme Hyvärin kanssa teoksen kolme kertaa ennen varsinaista esiintymistä eli tutkintokonserttia. Koen, että kaikki esiintymiset ennen tutkintoa olivat myös harjoittelua. Jokainen harjoituskonsertti vei minua lähemmäs lopullista esiintymistä, vaikka niin sanottua lopullista versiota teoksesta voi tuskin koskaan saada valmiiksi.

Missä armahani? on ensimmäinen laaja uuden taidemusiikin lied, jonka olen valmistanut ja esittänyt. Sen harjoittaminen yhdessä Hyvärin kanssa oli antoisaa, mutta myös haastavaa. Pystyimme olemaan rehellisiä toisillemme ja antamaan välitöntä palautetta harjoittelun aikana. Toisaalta kummallakaan meistä ei vielä siinä vaiheessa ollut kovin syvää tuntemusta uudesta liedmusiikista ja

jouduimme nojautumaan intuitioon monta kertaa. Onneksi pystyimme avoimesti keskustelemaan teoksen luonteesta ja sisällöstä. Olimme molemmat innostuneita musiikista ja jännitimme esiintymistä yhtä paljon. Saimme tukea toisiltamme. Yhteistyömme oli rentoa mutta motivoitunutta ja tähtäsi ammattimaiseen tulkintaan teoksesta. Harjoitusaikojen sopiminen oli helppoa, koska opiskelimme tuolloin molemmat Oulun ammattikorkeakoulussa. Myös harjoittelu sujui vaivatta, kun saimme kätevästi varattua harjoitusluokkia koulumme tiloista.

Harjoittelin teosta myös Outi Nissin kanssa syyskuun esitystä varten. Häneltä sain henkistä tukea sekä vahvistusta ja tukea omaan näkemykseeni tulkinnasta. Oli helpottavaa huomata, miten vaivatonta musiikin tekeminen Nissin kanssa oli. Musiikillisia muutoksia tuli jonkin verran. Hidastimme muun muassa tempoa entisestään Sen ansioista tekstin merkitys ja sanoma korostuivat, ja koin pystyväni nauttimaan teoksesta enemmän. Huomasin, että liedissä jokaisella sanaan kirjoitetulla sävelellä on jokin tarkoitus, joka vie kertomusta ja musiikkia eteenpäin. Lisäksi kiinnitimme huomiota huippukohtiin ja hioimme ne sujuviksi. Sain muutenkin uutta näkökulmaa teokseen pianistilta. Paras neuvo oli se, että tahti 40 otetaan, niin kuin nuotissakin lukee, *rallentando* eli pidätellen, jotta kaikkien tahdin sanojen ”ahot ainoista iloa” painotukset saadaan eroteltua. Siitä tahdistista saatiin hieno efekti, kun päästiin lopussa samaan huhuilevaan tilaan kuin alussa.

Olin etukäteen jännittänyt, miten teoksen esittäminen sujuisi kesätauon jälkeen, vieläpä uuden pianistin kanssa, mutta huomasin pelon turhaksi. Harjoittelimme Nissin kanssa yhdessä muutaman kerran koulun tiloissa, jonka jälkeen esitimme teoksen Uuden Musiikin Lokakuu -musiikkifestivaaleilla Tulindbergin salissa.

4 TEOKSEN ESITYKSISTÄ

4.1 Toukokuun esitys

Missä armahani? oli osa B-tutkintokonserttiani, joka pidettiin Oulun ammattikorkeakoulun konserttitalissa 4.5.2018. Pianistina tutkinnossa toimi Outi Nissi, mutta kyseisessä liedissä kanssani soitti Tiina Hyväri. Koska olimme Hyvärin kanssa harjoitelleet ja soittaneet teosta yhdessä, tulimme Nissin kanssa siihen tulokseen, että kannaltani voisi olla paras ratkaisu esittää teos Hyvärin kanssa.

Esiintymispäivänä pukeuduin esiintymisasuun, lämmittelin ääntä ja kehoa sekä kävin läpi ohjelmiston sisällön. Mietin etukäteen konsertin etenemistä, sitä kuinka kävelen lavalle, miten kumarran ja niin edelleen. Aloin keskittyä konserttiin rauhoittumalla ja virittäytymällä positiiviseen tunnelmaan. Muistutin itselleni, että tästä eteenpäin musiikki kantaa ja että tärkeintä on tehdä yhteistyötä pianistin kanssa ja lopuksi vain nauttia musiikista. Kokemukseni mukaan konserttipäivänä paino siirtyi aina esitettävään musiikkiin ja harjoittelun sekä äänenmuodostuksen ajattelun saa jättää taakse. Tuntia ennen esitystä kokeilin pianistin kanssa akustiikkaa, tarkistin laulujärjestyksen sekä huolehdin lavajärjestelyistä. Lisäksi kävimme Hyvärin kanssa läpi konsertin ohjelman ja kertosimme, milloin on hänen vuoronsa tulla lavalle.

Tutkintokonsertti kesti yhteensä noin 45 minuuttia, jonka viimeisenä teoksena esitimme liedin *Missä armahani?* Liedin sijoittaminen loppuun tuntui hyvältä ajatukselta konsertin ohjelmasisällön vuoksi. Oli hienoa päättää koko tutkintokonsertti näyttävään uuden taidemusiikin teokseen.

Konsertin jälkeiset tunnelmat olivat hyvät ja helpottuneet. Sain tutkintolautakunnalta hyvää ja rakentavaa palautetta, ja yleisö piti kovasti konsertista ja ohjelmasta. Koin, että olin onnistunut *Missä armahani?* -liedissä verrattain hyvin. Onnistuin luomaan eheän kokonaisuuden ja kertomaan tarinan alusta loppuun asti. Silti minusta tuntui, että teos ei ole vielä valmis ja jokin asia jäi kaiheramaan mieltä.

Jälkeen päin analysoin konserttia. Muistan, että alussa minua jännitti, mutta jännitys karisi pian pois. Keskivaiheilla pystyin jo rennosti mutta vakuuttavasti esiintymään ja kertomaan tarinaa musiikin välityksellä. Kun viimeisen laulun aika tuli, olin valmis laittamaan kaiken peliin ja halusin vain

nauttia viimeisistä hetkistä lavalla. Toisaalta muistan, että minua edelleen jännitti liedin onnistuminen, koska tiesin sen olevan haastava ja vaativan laulajalta erityistä keskittymistä. Esiintyminen sisältää aina sille luonteenomaisen jännitysmomentin. Uudella taidemusiikilla ei usein ole mitään esittämistraditiota, joten esittämistä ei olisi tarvinnut jännittää niin paljon. Jälkikäteen olen pohtinut, että onneksi juuri sinä iltana opiskelutoverini Hyväri soitti teoksen kanssani. Olimmehan valmista-
neet kappaleen yhdessä ja käyttäneet siihen runsaasti aikaa. Lisäksi meille oli muotoutunut erityi-
nen suhde liediin.

4.2 Syyskuun esitys

Saimme Tiina Hyvärin kanssa mahdollisuuden esiintyä Uuden Musiikin Lokakuu (UML) -festivaaleilla Oulun Tulindbergin salissa. Tilaisuus oli hieno, ja totta kai tartuimme siihen. Myöhemmin selvisi, että Hyväri ei pääse pianistikseni, joten hänen tilalleen tuli Outi Nissi.

Aloitin valmistautumisen noin kuukautta ennen esitystä. Liedin raamit olivat jo tiedossa, joten minun tarvitsi enää kerrata tekstiä ja tulkintaa. Kävin laulutunneilla läpi liedä saadakseni istutettua tekstin kehoon paremmin. Tällä tarkoitan joitakin vokaalialukkeellisia lähtöjä, kuten tahdit 22–25 “Ei kuulu kunnahilta...” ja “Oisko armas astumassa...”, tahdit 27–28 “Oma kulta kulkemassa...” sekä tahti 40 “Ahot ainoista iloa.” (Liite 1.) Harjoitellessani teosta huomasin, että lied oli mennyt kuin itsestään eteenpäin ja kypsynyt, niin kuin usein ajan saatossa käy. Lisäksi olin kuluneen neljän kuukauden aikana kasvanut ihmisenä ja laulajana, mikä osaltaan vaikutti positiivisesti liedin tulkintaan.

Konserttipäivänä 30.9.2018 valmistauduin samoin kuten aina ennenkin. Lämmittelin kehoa ja ääntä ja valmistauduin visuaalisesti illan esitykseen. Testasimme pianistin kanssa Tulindbergin salin akustiikkaa ja sovimme esiintymiskäytänteistä. Tilaisuuden luonteen laatu poikkesi huomattavasti edellisestä esityskerrasta. Tällä kertaa pääsin esiintymään asiaan vihkiytyneelle yleisölle ja nyky-
musiikista nauttimaan tulleelle yleisölle, minun ei tarvinnut miettiä konsertin arviointia, ja pystyin luottamaan omaan lauluteknilliseen ulosantiin paremmin. Koen, että aiemmin keväällä olin ajatellut lähes ainoastaan äänentuotannollisia seikkoja, tai ainakin ne tulivat tutkintotilanteessa esteeksi.

Konsertissa harjoittelu oli jo takanapäin ja sain keskittyä vain tulkintaan. Tarina oli ikään kuin pyöristynyt ja kypsynyt mielessäni ja saanut lopulliset kehukset. Olin muodostanut kokonaiskuvan ja

taiteilijana minun oli helpompaa keskittyä tarinan kertomiseen. Tekstin tuottamiseen oli tullut vapautta, jota tutkintotilanteessa ei vielä ollut. Koen, että syyskuuhun mennessä teos oli ehtinyt kypsyä mielessäni, vaikka en ollut hirveästi teosta enää harjoitellut.

4.3 Yhteenveto

Palasin tutkintokonsertin tunnelmiin uudelleen marraskuussa 2018. Katson videotallenteen ja analysoin esiintymistä. Lavaolemukseni on rauhallinen, kasvoni elävät tarinan mukana ja teen yhteistyötä pianistin kanssa hienosti. Musiikillisista seikoista tempo on ensimmäinen asia, johon kiinnitän huomiota. Se on aivan liian nopea, jopa hengästyttävä, eikä musiikille juurikaan jää aikaa. Minusta tuntuu, että alun huhuilevaksi tarkoitettu "kantelesoolo" on liian nopea eikä ehdi vaikuttaa kuulijaan. Kauttaaltaan teoksesta puuttuu hidastukset ja musiikista nauttiminen, ja kuulen, että en ole vielä pohtinut tarpeeksi syvällisesti liedin sisältöä. Sitä kautta lied jää hieman pinnalliseksi ja ikään kuin kevyeksi. Tutkintokonsertissa pystyin nauttimaan tekstistä ja tarinan kertomisesta, mutta keskityin pääasiassa äänen tuottamiseen. Siihen vaikutti osaltaan se, että odotin konsertilta paljon, ja iltaan oli ladattu suuri määrä odotuksia ja tunteita.

Katsoin videotallenteen myös syyskuun esityksestä ja analysoin sen. Esityksen ajankohtana olen raskaana kuudennella kuulla ja minua jännittää esiintyminen, mikä osaltaan vaikuttaa äänen tuottamiseen. Lavaolemukseni on rauhallinen, mutta jännitys näkyy kasvojen ja olemuksen lievänä jähmettymisenä ja ääneni kuulostaa omiin korviini hiukan pinnalliselta ja "lyhyeltä". Olen silti melko vakuuttava ja itsevarma ja aivan asian ytimessä. Musiikissa teen muutamia rytmillisiä virheitä, mutta ne eivät tunnu vaikuttavan kovasti esityksen laatuun. Muuten teos tuntuu saaneen syvyyttä lisää. Tempo on hitaampi (paikoitellen jopa laahaava) ja tällä kertaa teksti on hyvin painotettu ja siitä saa selvää. Lisäksi ehdin nauttia enemmän musiikista.

Aiemmin mainitsemaani haastavaa kohtaa tahdit 39–40 "lehot leikkiä pitäisi, ahot ainoista iloa" voisi vielä hioa. Tahdit toimivat teoksessa eräänlaisena siirtymänä, joka kertoo, mitä tarinassa seuraavaksi tapahtuu, miksi tultiin tähän ja mitä seuraavaksi tapahtuu. Tekstiä ei voi liiaksi painottaa ja olen mielestäni onnistunut siinä vain osittain.

Live-esityksellä on omat lainalaisuutensa. Oman kokemukseni mukaan esitystilanteessa voi vaikuttaa mikä tahansa pieni asia, kuten lima kurkussa, jalkojen tärinä tai kasvojen jähmettyminen.

Vaikka teoksen olisi harjoitellut kuinka hyvin, istuttanut vokaalit ja niin edelleen, se ei silti välttämättä onnistu odotetulla tavalla. Positiivista on, että tähän konserttiin valmistautuessani onnistuin kuitenkin ajattelemaan, että kävi miten tahansa, voin nauttia musiikista ja jakaa kokemuksen yleisön kanssa.

Pianistin vaihtuminen vaikutti jonkin verran teoksen esittämiseen, koska pianistien käsitys liedin musiikillisesta sisällöstä poikkesi jonkin verran toisistaan. Eniten teokseen vaikutti kuitenkin laulajan kypsyminen ja näkemyksen muokkaantuminen esitysten välillä. Laulajana minussa tapahtui ammatillista kasvua, jolla oli suuri merkitys liedin kypsymisessä.

Konserttipaikka on eri toukokuun ja syyskuun esityksissä. Näin ollen akustiikka on eri, mikä vaikuttaa osaltaan teoksen sointiin. Toki taltioinnin laatu ja tallennusvälineet vaikuttavat osaltaan tallenteen laatuun myös.

Tulevaisuudessa haluan pitää *Missä armahani?* -liedin ohjelmistossa. Miten teos voisi kasvaa vielä eteenpäin, mitä tekisin lisää? Tähän asti olen ymmärtänyt tekstin merkityksen ja sen, miten hienosti Korpijaakon sävel tukee tekstiä. Musiikin tekemisessä ollaan aina matkalla. Uskon, että aika ja lauluäänen kypsyminen voivat syventää tulkintaa entisestään. Teosta voisi valmistella loputtomiin, syventyä tekstiin, hioa musiikillista ilmaisua ja niin edelleen. Onneksi voin palata musiikkiin uudelleen, jolloin uudenlaiset asiat voivat nousta siitä esiin. Tällä hetkellä voin olla tyytyväinen valmistamaani musiikkiin nykyiseen taitotasooni nojaten.

5 POHDINTA

Työni tarkoitus on tuoda esiin kokemukseni liedmusiikin valmistamisesta ja esittämisestä. Ta-pausesimerkkinä käytän Paavo Korpijaakon teosta *Missä armahani?* ja kahta konserttia, jossa teos esitettiin. Opinnäytetyö perustuu henkilökohtaiseen kokemukseeni, jota täydentävät pianisteilta saatu palaute, säveltäjä Paavo Korpijaakon haastattelu sekä erilaiset kirjalliset lähteet. Työ on tarkoitettu hyödyksi musiikin ammattilaisille, erityisesti laulajille.

Kun sain Korpijaakon teoksen käsiini, lähdin avoimesti ja uteliaasti tutkimaan sitä. Jossain vaiheessa huomasin, että se vei minut tyystin mukanaan. Ensin osallistuin teoksella liedkursseille, jonka jälkeen halusin ottaa teoksen osaksi tutkintokonserttiani. Sen jälkeen sain tilaisuuden esittää teoksen uudelleen Uuden Musiikin Lokakuun konsertissa. Panin merkille, että teos oli kypsytynyt merkittävästi konserttien välillä. Uudesta taidemusiikista kiinnostuneena minua kiehtoi ajatus tehdä tästä kehityksestä opinnäytetyö. Työ auttaisi minua hahmottamaan uuden liedmusiikin harjoittamisen ja esittämisen osa-alueet.

Teos avautui minulle paremmin esitys esitykseltä. Teoksen valmistaminen kehitti minua laulajana ja kamarimusikkona, ja lisäksi instrumenttini kehittyi ja laajeni. Rintääneni syveni ja laulun legatolinja parani noustaessa matalimmista sävelistä korkeampiin. Opin, mitä ovat hiljaisuus ja tauot musiikissa, opin ymmärtämään uuden musiikin rytmikkaa laajemmin. Opin pitkäjänteisyyttä musiikin tekemisessä ja olemaan enemmän läsnä musiikissa. Opin, miten kalevalainen runo lausutaan musiikin rytmissä.

Kiinnostuin Korpijaakon teoksesta, koska uusi laulumusiikki tai nykymusiikin lied, kuten itse sitä usein nimitän, on aina ollut lähellä minua. Halusin syventää perustietämystäni uuden liedmusiikin esittämisestä. Kannustan muita laulajia tarttumaan uuteen liedmusiikkiin. Parhaassa tapauksessa se kehittää laulajaa ja siitä voi oppia paljon uutta. Se on kuin matka, jolle lähdetään, mutta jolta ei tarvitse palata kotiin.

Kirjalliseen raporttiin olisin voinut lisätä kirjallisia lähteitä tukemaan omia näkemyksiäni uuden liedmusiikin esittämisestä. Toisaalta lähteitä oli hankala löytää ja opinnäytetyön laajuuteen nähden ja sen ollessa taiteellinen koin lähteet riittäviksi. Opinnäytetyöni päätavoite oli tutkia liedin valmistamista, ja onnistuin siinä melko hyvin. Uudessa liedmusiikissa riittäisi paljon tutkivaa. Jatkossa olisi

mielenkiintoista tutkia esimerkiksi eri laulutekniikoita tai perehtyä uuden liedmusiikin ohjelmistoon ja tutkia sitä.

Olen tyytyväinen opinnäytetyön taiteelliseen osaan eli teoksen esityksiin. Ääneni ja muusikontaitoni kehittyivät koko prosessin aikana. Esittämiskerrat olivat luonteeltaan erilaisia ja pianisti oli eri, mikä osaltaan vaikutti teoksen esittämiseen. Tämä seikka kuitenkin vain kehitti minua laulajana ja muusikkona. Teosta harjoitellessa ja opinnäytetyötä tehdessä havaitsin, että uutta liedmusiikkia harjoitetaan pääosin samalla tavalla kuin perinteistä taidemusiikkia. Poikkeavaa on, että uusi liedmusiikki vaatii syvällisempää perehtymistä nuottiin ja enemmän aikaa teoksen valmistamiseen.

Lukijalle haluan kertoa, että jos olet kiinnostunut uuden liedmusiikin esittämisestä, ota rohkeasti haaste vastaan. Näe ensin kokonaisuus, pyri menemään tahtiviivojen yli. Nauti runosta, tuo sen tarina esiin. Esiintymistilanteessa pyri olemaan läsnä ja kertomaan tarinaa, älä pelkää olla yhteydessä yleisöön. Nämä samat asiat opin teosta valmistaessani, ja ne koen hyödyksi itselleni ja haluan jakaa toisille laulajille.

LÄHTEET

Aho, K. 1999. Miltä kuulosti 1900-luku? Länsimaisen taidemusiikin kehityksen suuntaviivoja. Tieteessä Tapahtuu, 17(7). Viitattu 9.4.2019, <https://journal.fi/tt/article/view/58398>.

Hyväri, T. 2018. Pianonsoiton opettaja, Naantalin Musiikkiopisto. Puhelinhaastattelu 26.10.2018. Tekijän hallussa.

Ishwerwood, N. 2013. The Techniques of singing. Kassel, Saksa: Bärenreiter-Verlag Karl Vötterle GmbH & Co.

Korpijaakko, P. 2018. Säveltäjä, sävellyksen ja teorian opettaja, Tampereen ammattikorkeakoulu ja Pirkanmaan musiikkiopisto. Puhelinhaastattelu 12.11.2018. Tekijän hallussa.

Kuukka, V. 2002. Konttiukko kielimiehenä. Teoksessa R. Majamaa (toim.) Elias Lönnrot - Taitaja, tarkkailija ja tiedemies. Hämeenlinna: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 98-135.

Lönnrot, E. 2005. Kanteletar elikkä Suomen kansan vanhoja lauluja ja virsiä. 18. painos. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Majamaa, R. 2002. Hattu päästä, Lönnrotille kunniaa. Teoksessa R. Majamaa (toim.) Elias Lönnrot - Taitaja, tarkkailija ja tiedemies. Hämeenlinna: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 137-140.

Music Finland Composers & repertoire. 2018. Works. Viitattu 22.11.2018, <https://core.musicfinland.fi/composers/paavo-korpijaakko>.

Puolitaival, S. 2018a. Paavo Korpijaakko: Missä armahani? Tutkintokonsertti 4.5.2018. Video. Viitattu 29.11.2018, <https://youtu.be/Jrr013tBEok>.

Puolitaival, S. 2018b. Paavo Korpijaakko: Missä armahani? Konsertti 30.9.2018. Video. Viitattu 29.11.2018, <https://youtu.be/J6hdTOQ5UAA>.

Säilynoja, J. 2014. Paavo Korpijaakon suupala. Yle.fi. Viitattu 15.10.2018, <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2014/02/24/paavo-korpijaakon-suupala>.

Tuokko, M. 2016. "The Music of Judith Weir" Pohdintaa nykymusiikin harjoitteluprosesseista ja esittämisestä säveltäjä Judith Weirin vokaalituotannon valossa. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolian ammattikorkeakoulu. Viitattu 15.10.2018, https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/114256/Tuokko_Margit_viimeinen.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Vepsä, H. 2002a. Matkat – havaintoja luonnosta ja ihmisten elämästä. Teoksessa R. Majamaa (toim.) Elias Lönnrot - Taitaja, tarkkailija ja tiedemies. Hämeenlinna: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 22-23.

Vepsä, H. 2002b. Lapsuus Sammatissa. Teoksessa R. Majamaa (toim.) Elias Lönnrot - Taitaja, tarkkailija ja tiedemies. Hämeenlinna: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 14.

Vepsä, H. 2002c. Elias Lönnrot 1802-1884. Teoksessa R. Majamaa (toim.) Elias Lönnrot - Taitaja, tarkkailija ja tiedemies. Hämeenlinna: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 10-11.

Yle Areena. 2016. Lappeenrannan laulukilpailut 2016. Yle Areena. Viitattu 3.12.2018, <https://areena.yle.fi/1-2818979>.

Åman, T. 2016. Bel canto – Laulajan kokemuksia italialaisen laulutekniikan peruskäsitteistä. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolian ammattikorkeakoulu. Viitattu 2.5.2019, https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/119118/Aman_Tove.pdf;jsessionid=7DFAFE0A19A72BCBD3115680FF531450?sequence=1.

Isä on paljo massan, min ei pöina, vaan regista. in. 19
 aspiraatio (ei videra!?)

Sovi V. II

Missä armahani

Sivi Väyrysen tilaus
 Omistettu Sivi Väyrykselle

5

Kanteletar

Lento e misterioso ma molto libero ♩=84

Paavo Korpijaakko 2013

alulle on

1 2 3 4

possibilmente senza vih. poco ten.

A Tempo

Miss' on kus

ppp

1 2 3 4

lähe heti vakunthavasti kysymään

(m.d.)

- missään vaiheessa ei saa pudota tainalta
 - Aino metrassa

miss'on → kussa minun hyväni

All Rights Reserved by copyright

2

älä jaa kielelään sanoja

Missä armahani

tummempi, laulemmpi

8

1 2 3 4 *ord.*

sa mi-nun hy-vä - ni, — Miss' a - su - vi

nopeat

huhuilleva asp.

dasn

11

p

ar - ma - ha - ni, Miss is - tu - vi i - lo - ni,

11 (alto indeterminato)

p

laulemmpi

13

ord. accel.

Maal - la kul - la mar - ja - se - ni?

13

tempomutos

Ohki nopeampi tempo? alidistunut, hurkauttaa, himeilee
Missä armahani korvat auki, kumotaale 3

15 **Andantino** $\text{♩} = 72$
pp

Kuu - lu ei ään - tä - vän

17 u - hoil - la, lyö - vän leik - ki - ä

19 le - hois - sa, Ei kuu - lu sa - loil-la soit - to, r

1 2 3 kengitys pelko
mp kiihti
yhdessä!

Ei lman laulavasti

ei kosinon kuulu ääni, sisäinen myrsky *älä katso vasemman*

4 *ne Outille* Missä armahani

ppp
Allargando

22
 Ei ku V-U kun - ta kun - na - hil - ta
kukunta

*back
- day*

Largamente $\text{♩} = 56$
mf

24
 Ois - - - ko ar - mas as - tu - mas sa

*Sisäisen
myrskyn*

the here raketti

26
 Mur - ja... ma - te le - mas - sa O - ma

nalle, hu ylös ki aik.

POIS

tää kaitike

Missä armahani

tavallisen, ei painsta
totuus...

5

28 *f* rit. --- *meno mosso* *mp*

kul - ta kul - ke - mas - sa, Val - ki - a va - el - ta - mas - sa;

30 *accel.*

iliasasti

32 *Moderato* *con brio* *mf*

Toi - sin

RYTMISSÄ!

liukkaasti alaj

tehostilla
alaj

6

Missä armahani

6/4

1 2 3 4 5 6

34

tor - ve - ni pu - hui - si, Vaa ran rin - nat vas - to - ai - si, Sai - si

f *mf*

nopeat

37

sa - lot sa - ne - le - mis - ta, Jo - ka kum - pu kuk - ku - mis - ta,

mp

Niska vapaa, hengitys putki auki
7. pidättelee nauhua

aikaan

39

Le - hot leik - ki - ä pi - täi - si, A - hot ai - nois - ta i - lo - a.

p *pp* *rall.*

Alukset pölymännin
allera kaantya ristiämpain
hohti loppua

Missä armahani

7

Sostenuto ♩=84

41 *sotto voce*
Miss' — on, Miss'

44 *rit.*
a - su - vi ar ma - ha - ni?

47 *ppp*

TUTKINTOKONSERTTI

Saara Puolitaival, sopraano

Outi Nissi, piano

4.5.2018 klo 16

Oamkin Konserttisali

Vapaa pääsy. Tervetuloa!

UUDEN MUSIIKIN LOKAKUU

Syyskuu
27-30
2018

Su 30.9.2018 klo 18.00
Tulindbergin sali
KISSOJA KORISSA

UUDEN MUSIIKIN LOKAKUU

Pohjois-Suomen XIV nykymusiikkijuhlat 27.-30.9.2018

Yhteistyössä Oulun ammattikorkeakoulun kanssa

OAMK OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

KISSOJA KORISSA

Sunnuntaina 30.9.2018

Kello 18.00

Tulindbergin sali

Oulun Musiikkikeskus

Saara Puolitaival

Fanny Hellström

Elsa Voima

Mikko Sorri

Riina Salminen

Outi Nissi

OHJELMA

Antti Salminen
(s. 1987)

Kolme laulua (2016) (Timo Harju)
Sopraanolle ja pianolle
I Kyllä on kylmää
II Mitä minä nyt teen
III Tämä kevään kirkkaus se on

Fanny Hellström, sopraano
Outi Nissi, piano

Antti Myllyoja
(s. 1981)

Neighbor sold me a Basket of Cats (2018) (Kailing Fu) (Kantaesitys)
Sopraanolle ja pianolle

Antti Myllyoja
(s. 1981)

Old Things (2018) (Kailing Fu)
Sopraanolle ja pianolle

Elsa Voima, sopraano
Outi Nissi, piano

Paavo Korpijaakko
(s. 1977)

Missä armahani (2009) (Kanteletar)
Sopraanolle ja pianolle

Saara Puolitaival, sopraano
Outi Nissi, piano

Jouko Tötterström
(s. 1956)

Three Poems for Piano Trio (2012) (Suomen kantaesitys)
I Summer Joy
Con spirito
II Villanelle: An abandoned House
Andante espressivo e mesto
III Finale
Allegro con brio e maniaco

Mikko Sorri, viulu
Riina Salminen, sello
Outi Nissi, piano

Marko Suorsa
(s. 19??)

Uusi teos, Digitaalinen media (2018) (Kantaesitys)

Teemu Ontero
(s. 19??)

Uusi teos, Digitaalinen media (2018) (Kantaesitys)